

นิรยกลา
INFERNO

Rama IX Art Museum Foundation

วสันต์ สิทธิเขตต์
VASAN SITTHIKET

506-0623-06-1491

B-EAT-0-0017

๕-๖๖
๙/๙ มิถุนายน ๒๕๓๔ ณ พิพิธภัณฑ์หอศิลป์แห่งชาติ, พระนคร
8/7 June 1991 at National Gallery, Bangkok, Thailand
๕-๒๗

RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION
โครงการเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

นิรยกถา
INFERNO

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งรัชกาลที่๙
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION
เลขที่ 11 ถนนทรัพย์สินฯ แขวงสีพระยา
เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500
Tel. 235-9285-9 Fax. 235-9285

Rama IX Art Museum Foundation

วสันต์ สิทธิเขตต์
VASAN SITTHIKET

๕-๒๗
๘/๖ มิถุนายน ๒๕๓๔ ณ พิพิธภัณฑ์หอศิลป์แห่งชาติ, พระนคร
8/6 June 1991 at National Gallery, Bangkok, Thailand.
๕-๒๗

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งรัชกาลที่๙
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

นิรยกรา

จิตรกรรม โดย วสันต์ สิทธิเขตต์
พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน ๒๕๓๔
จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ ฉบับ

ภาษาอังกฤษ : อัจฉรีย์ ศุภลักษณ์, HELEN MICHAELSEN
แบบปก : วสันต์ สิทธิเขตต์
ถ่ายภาพ : สุมาลี เอกชนนิยม

ราคาเล่มละ ๓๐ บาท

ND
1023

เลขหมู่.....	758
เลขทะเบียน.....	046227
วัน,เดือน,ปี.....	10กค.๒๖๖5

ขนาดผลงานเท่ากันทุกภาพ ขนาด 7 ฟุต x 7 ฟุต (210x210 ซม.)
All printing's same size 84" x 84" (210cm. x 210 Cm.)

แต่ ... แม่

Rama IX Art Museum Foundation

สารบัญ

เกริ่นนำ	วสันต์ สิทธิเขตต์	8
แล้วเราจะได้เห็นกัน	คายา ะบี	10
ShouldArt be Soothing or Revealing?		12
	Helen Michaelsen	
ความคิดอิสระ	พจนา จันทร์สันติ	14
ว่าด้วยศิลปะ-ชีวิต	วสันต์ สิทธิเขตต์	16
ช่องว่างระหว่างวัย : ศิลปินกับผู้ดูงานศิลปะ		50
	ถนอม ช่างกัณฑ์	

ประวัติแสดงผลงาน

น้อมขอบคุณ

Rama IX Art Museum Foundation

นิรยกรา

เกริ่นนำ

วสันต์ สิทธิเขตต์

ผมพบหนังสือไตรภูมิปูลาน ฉบับกรุงธนบุรีในงานสัปดาห์หนังสือ โดยบังเอิญ (พิมพ์โดย สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๐๐ ปี กรุงเทพ ฯ) เคยอ่านหนังสือไตรภูมิเมื่อหลายปีก่อน รู้สึกมหัศจรรย์ในเรื่องการคิดแบ่งแยกจักรวาล สวรรค์สวรรค์ แดนมนุษย์ ชีวิตผู้คนซึ่งในบางดินแดนเหมือนกับอยู่ในสวรรค์บนดิน ไม่มีใครคิดยึดเป็นของใคร มีต้นกล้วยพุดกษ หากมีบุตรธิดาก็วางทิ้งไว้ทางแพร่ง เมื่อใครผ่านพบยื่นนิ้วมือให้ดูก็มิให้น่านมโหฬารชีวิตออกมา เติบโตก็เรียกทุกคนว่าพ่อว่าแม่ ผู้ใหญ่ก็เป็นผู้ปกครองของเด็กทุก ๆ คน ความทุกข์ร้อนใดไหนจะเกิดมีเล่าในดินแดนอย่างนั้น เมื่ออ่านพบป่าหิมพานต์และสัตว์ ผมถึงกับลุ่มหลงจินตนาการเขียนภาพย่นห่อโคลงเกือบ ๕๐๐ บท ชักชวนนางในฝันไปเที่ยวชมกันไม่ปลาแลสัตว์ป่าเป็นที่รื่นรมย์ (ปี ๒๕๑๔) และเรื่องราวของสัตว์นรก เปรต แลมนุษย์ทั้งหลาย บาปกรรม แลโทษทัณฑ์ของเขา ผมรู้สึกทั้งในวิธีการสั่งสอนเป็นแบบประเพณีและความเข้าใจทางศาสนาของคนโบราณ เมื่อพิจารณาโลกปัจจุบันที่ผมมีชีวิตอยู่ ทุกหนแห่งที่ผมผ่านไปสัมผัส ผู้คนที่ผมพบเจอ รวบรวมความคิดเรื่องบาปบุญยังคงฝังหัวอยู่อย่างลึกซึ้ง แม้ว่าเขาทั้งหลายมีชีวิตอยู่แร้นแค้นในประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์แต่แบ่งปันไม่เป็นธรรม ความทุกข์ร้อน ปัญหาต่าง ๆ สังคมทบทวี แต่คนยังคงนั่งสงบवादกลัวบาปซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของหนังสือไตรภูมิ ส่งขัดทอดกันต่อมาอย่างไม่ขาดสายผ่านพระผ่านวัด ผ่านปากคนรุ่นแล้วรุ่นเล่า กระทั่งลึกลงในสายเลือด มีสองด้านที่ผมเห็น กล่าวคือดินหรือเลว ความสงบราบคาบปกครองง่ายเป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้ปกครอง ความโง่เง่าฝังหัวในหมู่ผู้คนเป็นเรื่องเลวด้วย หากเป็นการถ่วงโลกซึ่งควรจะหมุนไปสู่ความเป็นธรรม เมื่อได้เห็นภาพเขียนสมุดข่อยในหนังสือ ผมยิ่งพบความสามารถของช่างไทยซึ่งเขียนงานสัญลักษณ์แทนพระนิพพาน ภูเขา มหาสมุทรและทวีปต่าง ๆ หมู่เทพและบาปของคนบาปทั้งหลาย รับรู้ว่าสมัยนั้นบาปทั้งหลายไม่ซับซ้อนด้วยสังคมสมัยต่อกรุงศรีอยุธยายังคงเป็นยุคทาสไพร่ บทบาทของพุทธศาสนาผสมผสานกันแต่ยังคงเป็นสถาบันหลักควบคู่ไปกับระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ บาปฝ่าสัตย์ บาปด่าพระสงฆ์ บาปเป็นพระสงฆ์ พุคีส บาปด่าตีพ่อแม่ครูบาอาจารย์แลผิดขู่เมียท่าน บาปเป็นตุลาการธรรม บาปเป็นพ่อค้าเอาเปรียบ

ปีสองพันห้าร้อยสามสิบสอง ผมเขียนงานชุดคนบาปไว้ ๓-๔ ชิ้น แสดงที่ร้านหนังสือบุ๊คส์แอนด์เบียร์ เป็นบาปพระพุทฺธิ์ บาปตุลาการธรรม บาปเป็นคนทำโฆษณา และบาปเป็นนายธนาคาร เพื่อนผมคนหนึ่งพูดว่าชุดนี้น่าจะสร้างทำมันต่อไป

ในที่สุดงานชุด 'นิรยกลา' จึงได้ถือกำเนิดขึ้น โดยผมนั่งคิดใคร่ครวญเห็นว่า น่าจะสร้างขึ้นเพื่ออย่างน้อยเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผู้คนในสังคมคนปัจจุบัน แนนอน สังคมใหญ่ซับซ้อน กรรมทั้งหลายจึงพลอยสลับสับสน ชีวิตผู้คนวนเวียนอยู่ในกงเวียนทุกข์ ซึ่งคนร่วมกันก่อร่างสร้างระบบคิดเชื้ขึ้นจนจับต้นชนปลายไม่ถูก ทุกชีวิตเกิดมาในโลกก็ต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพเหมือนกับหนูถีบจักร ความงังทำให้เราเฝ้าร้อนจมอยู่ในเพลิงทุกข์ เสมือนหนึ่งโลกนี้แลคือนรก

ผมเขียนงานชุดนี้พร้อม ๆ กับคิดถึงคนบาปแลทัศนกรรมของพวกเขา ผมไม่ได้เขียนโลกหน้าหรือนรกอื่น ผมเขียนโลกนี้ นรกนี้ ซึ่งเชื่อมั่นว่านิรยกลาอาจเป็นปรากฏการณ์หนึ่งในชีวิตของผู้เข้าชมทั้งหลาย แลก่อให้เกิดผลกระทบทางความคิดจิตใจผู้คนบ้าง ไม่มากก็น้อย

xonoomcarวะ

แล้วเราจะได้เห็นกัน
คาชา งะบี

โดยธรรมชาติของผมแล้ว ผมไม่ชอบคนต่อแหล โดยเฉพาะคนต่อแหล ที่มีการศึกษาเป็นเครื่องมือ มีผู้สัตรีผู้หนึ่งคอยพะเน้าพะนอยกยอปอขึ้น รวมเลยไปกระทั่งการปกป้องว่า คนต่อแหลเช่นนั้นคือสิ่งอันเป็นทรัพย์ซึ่งมีคุณค่าแห่งแผ่นดินโลกย์ นั้นมันจะเป็นใครก็ตาม เป็นนักวิจารณ์ ๙, นักเขียน, คนวาดรูป, คนเล่นละคร ๙, คนอวดรู้ว่าเป็นนักคิด ๙, คนสมถะปล่อยวาง เพื่อจะไม่สนใจสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ หรือรวมหมายถึงไปถึงความเป็นคนรู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา อ้างเอาชาติ-มนุษยชาติเป็นเครื่องมือไปเล่นเพื่อยกตนอยู่เสมอ ๙

ผมมีตัวอย่างให้พวกคุณเห็นมากมาย แต่ผมไม่ได้อยู่บนหอคอยเขา กระบือ ผมยังลากดินเหมือนหมาถูกรถชน ผมยังดินดำ-หน้าซีดอย่างวงสันต์ ชอบพูดถึงป้อย ๙ นี่คือการขุ่นเคืองใจ นี่คือการไม่ชอบมาพากลของกลอุบายเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับสิ่งอื่น ๙ อย่างสันติสุข ดังนั้น เสรีภาพ ๙ จึงมีไว้เพื่อปลอบโยนคนโหยหิว ๙ สันติภาพจึงมีสภาพเหมือนตุ๊กตาวาดลวดลายบนหลอดลอยน้ำเข้ามา จริยธรรมเองก็แก้เผดและโง่งมเข้ามาแสนนาน

คุณภาพ ๙ คุณงามความดี ๙ หรือกุศโลบายของคนรุ่นเก่า ๙ โดยเฉพาะชาวบ้าน ซึ่งหน้าติดดินกินการพัฒนาศาสตร์พันธุมาจนถึงบัดนี้จึงถูกทำลายล้างโดยคนเหล่านี้ คนเหล่านี้ซึ่ง, ผมเรียกว่ามัน-ผู้มีนิยามต่ำทรามกว่าสัตว์สมอมน้อยทั้งมวล

ที่ผมไม่ยกตัวอย่างว่ามันเป็นใคร มันองค์กรใด มันอะไรบ้างให้ชัดเจนมากกว่านี้นั้น ผมควรต้องบอกได้อย่างเต็มปากเต็มคำว่า เพราะมันมันเป็นปรากฏอันไม่ควรกล่าวถึง ไม่มีค่าควรจะคำนึงถึงด้วยซ้ำไป.

แต่ทั้งหมดที่เพื่อนผมเขียนออกมาเป็นรูปและตัวหนังสือนี้ มันคือการบอกเล่าถึงกระทำของคนดองแผ่นดินให้หนักขึ้น ให้หายขึ้น โสมมมากขึ้น แผลกเหลวเป็นเมือกสิ้นมากขึ้น รุ่มร้อนมากขึ้น บิดเบี้ยวมากขึ้น จนกระทั่งมันกลายเป็นถนนสำหรับมุ่งไปสู่ความฉิบหายนั้นมวลมี

อย่างไรก็ดี ผมไม่ได้สถาปนาคนเป็นอะไร คือไม่ฉลาด ไม่ค่อยโง่ ไม่ฯ และไม่ ๙๙๙ แต่ผมรู้สึกว่ามันแหละคือค่าเตือนที่คุณทั้งหลายต้องรับรู้มันไว้ ไม่ใช่รับรู้ไว้บ้าง แล้วก็ผ่านพ้นไปสู่รกรกในรูปสวรรค์ มิเช่นนั้น เมื่อคุณตาย หนีไปแล้ว ลูกหลานของคุณ ๙ ก็จะได้เห็นมัน แสงชักหักกระดูกคุณ หรือถ้ายังไม่ตาย คุณก็จะได้เห็น ว่า หายนะภัยนานับนับนั้นเรา ๙ จะได้เห็นกันจริง

หรืออีกที-ถ้ารู้สึก, กลับไปบ้าน เลิกฝันถึงการปฏิวัติสังคม แล้วเริ่มต้นปฏิวัติเพียงตนก่อน สิ่งตอบสนองกลับมากงไม่ใช่ว่าที่เพื่อนผมเขียนรูปถึงตรงนี้ ผมไม่ได้สอนใคร ผมไม่ใช่นักบุญ, นักเทศน์, นักร้องปากหวานกู่ตะโกนบอกรักมวลชน, นักเขียนกอบกู้เสรีภาพอย่างยอมสละชีวิต แต่ผมเป็นคนธรรมดา ชั่วก็ต้องบอกว่าชั่วและดีก็ต้องบอกว่าดี

ดังนั้น ในประเด็นนี้ คุณมีหน้าที่อย่างเดียวกับผมคือ ดูงานไป คิดไป เพื่อกระทำ หรือไม่อีกที ถ้าไม่ทำก็เรื่องของคุณ ตายไปแล้วต่างก็คงไม่รู้ถึงโชคเคราะห์วิสันตะโรอะไรในโลกย์นี้อีก-มันอยู่ที่เราทั้งหมด?

ด้วยความนับถือ

Should Art be Soothing or Revealing?

Helen Michaelsen

"Admitted that every real artist stands in absolutely necessary contrast to society (its conventions, compromises, values, its dominant "system") - after all, the criticism of the establishment belongs by definition to the artistic idea of existence; the determination for new creations includes the change and hereby the non-acceptance of existing conditions.

But this does not necessarily mean that on the contrary every real artist has to be excluded from society, has to live without prestige up to a ridiculous extend, has to be ignored or despised."
(translated from: Paul Nizons, Diskurs in der Enge)

Art and politics form a pair in a non-equivalent context.

Politics is aimed at the realization of certain aims and means and the formation of public life. It is marked by materialistic and idealistic interests and specific values about the order of society. Art is automatically drawn into such a relationship of tension, if on the one hand art is forced to an affirmative function or else admits to this voluntarily - or on the other hand takes up positions, which deprive art of such a politicization.

Art also becomes political when it enables a smooth integration into a prevalent system through a neglect of possibilities of interpretation with regards to its contents. For instance, works which are built within the contextual framework of governmental, corporate, educational and religious institutions run the risk of being read as tokens of those institutions.

Art that is committed must by its tendency always take up a position without immediately being defamed as "political art", because in its outcome committed art visualizes the reflection of one's own history, way of life and culture.

The question of politicization or de-politicization of art is not a question of aesthetics, but a result of ideological pressure on art. Throughout history, in the sense of a definition, political art could especially establish itself in periods of drastic changes in society or in a crisis.

Political art explicitly means a critical reflection on social and society-orientated abuses. Through visual means it aims at the alteration of such abuses or supports upheavals in society.

Whereas the majority of artists in Thailand remain within the conventional art context of accepted visual expressions with their works (an art that is satisfied with itself and does not

confront problems), Vasan Sitthiket always tries to bridge the gap between art and reality, the knowledge of the unfulfilled demands of art to assist in an expansion of consciousness, a contribution to the ideals of humanity, increased sensibility and the ability for communication. With such a spirit of contradiction, Vasan's demand and intention is obvious: To reveal not transparent structures of power and interests with the aim of explaining an only too diffused understanding of daily life that has capitulated to those structures.

If Vasan is successful, the viewer through an identification with the visual presentation will be deeply affected and hence hopefully reach a state of reflection beyond the actual presentation. Or as T.S. Eliot wrote in "Tradition and Individual Talent": "...]; but we might remind ourselves that criticism is as inevitable as breathing, and that we should be none the worse for articulating what passes in our mind when we read a book (or look at an art work) and feel an emotion about it, for criticizing our own minds in their work of criticism."

Bangkok

May 1991

ความคิดอิสระ

พจนา จันทรสันติ

โลกแห่งความจริงในความรู้สึกของเราขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง (Fact) ทว่าข้อเท็จจริงเหล่านั้นกลับมีอยู่เพียงในความนึกคิดของเราเท่านั้น เพราะไม่มีทางเลยที่มนุษย์จะมองดูสิ่งต่าง ๆ ในโลกและแลเห็นอย่างที่มีนัยเป็น ดังที่เราเรียกมันว่า 'ข้อเท็จจริง' ทว่า 'ข้อเท็จจริง' ของเราเหล่านั้นล้วนมองผ่านกรอบของความคิด ความเชื่อ อคติและมายาภาพพจน์การ 'ข้อเท็จจริง' เหล่านั้นจึงเป็นเพียงข้อเท็จจริงส่วนบุคคลหรือเป็นความจริงของแต่ละคนไป ซึ่งไม่มีทางที่จะเหมือนกันได้เลย

แต่ที่จริงแล้ว การมองโลกอย่างภาวะวิสัยจะมีอยู่จริงหรือไม่ หรือว่าภาวะวิสัยที่เราสรุปลงอย่างภาคภูมิใจนั้นจะเป็นแค่เพียงอัตตวิสัยอย่างหลอกตัวเองเท่านั้น และในความคิดที่พยายามจะเป็นกลาง กลับยังทำให้อัตตวิสัยนั้นซับซ้อนยิ่งขึ้นและไม่มีทางจะพัฒนาไปสู่การรับรู้อันบริสุทธิ์ได้เลย นี่ก็เป็นเช่นเดียวกับความคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานหนึ่งใด และขึ้นอยู่กับ 'วิธีการ' ที่เราเลือกใช้เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหา แง่มุมและข้อสรุปของปัญหานั้น ๆ ย่อมผันแปรแตกต่างกันไปตามสมมุติฐานและวิธีที่เราเลือกใช้ ทำให้เกิดคำถามประการใหม่ขึ้นว่า ข้อสรุปที่ได้เป็น 'ข้อเท็จจริง (Fact)' แน่แท้หรือไม่ หรือเป็นเพียงข้อตกลงอย่างคร่าว ๆ ซึ่งเราสร้างขึ้นมาร่วมกัน ในความพยายามที่จะสื่อสารถึงโลกที่เป็นจริงที่เราอาศัยอยู่นี้ คงเกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์ทั้งหมดที่เราสร้างขึ้นมาจากเหตุผลของการใช้งาน ดังเช่นระบบตัวเลข ระบบมาตราซึ่งดวงวัด ระบบภาษาสัญลักษณ์ ซึ่งล้วนเป็นสัญลักษณ์ทางนามธรรมอันเลื่อนขึ้น-ลงอยู่ในระหว่างข้อทั้งสองอันเป็นที่สุด ถึงเวลาหรือยังที่เราจะเริ่มมองเห็นและยอมรับว่า ข้อเท็จจริงเป็นสิ่งที่เลื่อนขึ้น-ลงอยู่ตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังดังปรอทในถ้วยมนุษย์ ซึ่งมีไขบอตัวเลขเป็นองศาเซลเซียสหรือฟาเรนไฮต์เท่านั้น ทว่าบอตัวเลขความร้อนหนาวที่อนันต์ซึ่งไม่มีทางจะตรงกันเลย เป็นปรอทแห่งอัตตวิสัยซึ่งจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนขัดเกลา ครอบงำทั้งบรรลุถึงความคมชัดชนิดหนึ่งซึ่งสามารถหยั่งวัดได้ถึงเนื้อแท้ของสภาวะอย่างแท้จริง เมื่อนั้นเองที่ปัญหาเรื่องอัตตวิสัยสภาวะวิสัยจะตกไปและมิได้มีความสำคัญใด ๆ อีกรวมทั้งปัญหาเรื่อง 'ข้อ

เท็จจริง (Fact) และ 'ความจริง (Reality)' ก็จะตกไปด้วยเช่นกัน

ราชประสงค์

๑ มีนาคม ๓๔

เขียนรูปเป็นวิถีทางของคนกล้า ในภาพเขียนย่อมแสดงให้เห็นว่าคนแต่ละคนกล้าเพียงใด ใจถึงเพียงใด เพราะอิสรภาพของจิตใจย่อมแสดงออกมาอย่างสิ้นเชิงในภาพเขียนอย่างไม่อาจปิดเบือนปิดบังได้ อิสรภาพนั้นมีได้หมายเพียงการหลุดจากทฤษฎีทางสุนทรียภาพอันคับแคบตายตัวเท่านั้น หากยังหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ศิลธรรมและกฎเกณฑ์แบบแผนของสังคม ค่านิยมและความนึกคิด สีเส้น เส้นสายและรูปทรง ย่อมเป็นภาษาพิเศษที่สื่อถึงภาวะภายในออกมาอย่างหมดจด เราจะเห็นตัวเราเองและเราจะรู้ว่าเราเป็นอิสระเพียงใดจากเรื่องความงามและความน่าเกลียด และเราจะสามารถแลไกลไปจนเห็นความงามที่แฝงเร้นอยู่ในความน่าเกลียดได้หรือไม่ เราจะรู้ว่าเราเป็นอิสระเพียงใดจากสมมุติเรื่องความจริงและมายาภาพ เป็นอิสระเพียงใดจากกรอบความคิด ความเชื่อของสังคม และอามิสวัตรฝ้ายโลก เราจะแลเห็นชัดถึงความเบิกบานและความโศกเศร้าในจิตวิญญาณของเรา ทั้งยังจะแลเห็นถึงความละเอียดอ่อนและความหยวนกระด้างด้วย และที่สุดเราจะรู้ว่าเรากลัวเพียงใดหรือกล้าเพียงใด ไม่ว่าในการแสดงออกทางศิลปะหรือการใช้ชีวิตอย่างที่เราเชื่อ และเราอดทนเพียงใดในยามที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคหรือความยากลำบากที่ถูกมอบมาให้ด้วยบททดสอบในชีวิต

และมีเพียงในการเขียนภาพเท่านั้น หากในศิลปะทุกแขนงย่อมเป็นไปเพื่อการชำระล้างขัดเกลาจิตวิญญาณเพื่อมุ่งสู่อิสรภาพอย่างสูงสุด.

๒ เมษายน ๓๔

10.กค.2535

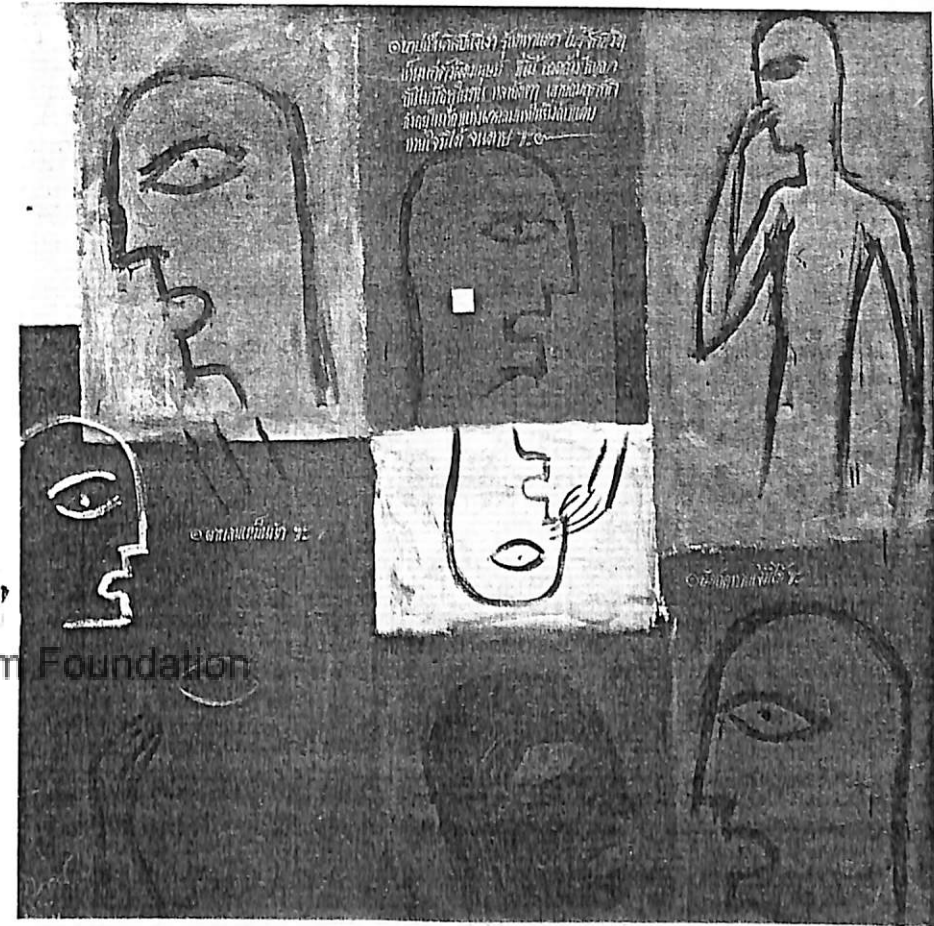
046227

ว่าด้วยศิลปะ-ชีวิต
วสันต์ สิทธิเขตต์

สำหรับผม งานศิลปะเป็นสิ่งบันเทิงใจเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยของสงครามการค้า เงินทองเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตต้องแสวงหา ทุกหนทุกแห่งเต็มไปด้วยสื่อโฆษณา ทั้งหมดผลิตขึ้นเพื่อขาย ทุกหนทุกแห่งมีการลงทุน ทุกหนทุกแห่งเป็นสนามแข่งขันช่วงชิงเอาผลกำไร ชีวิตมนุษย์กลายเป็นวัตถุ เป็นองค์ประกอบ เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างสถานวงจรเงินให้ดำเนินต่อไป ระบบการเงินธนาคารกลายเป็นป้อมปราการใหญ่เพื่อปกป้องระบบที่ทำลายความเป็นมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติถูกถลุงทำลายอย่างรวดเร็ว น้ำมัน ป่าไม้ ถ่านหิน ฯลฯ ถูกนำมาใช้เพื่อการผลิตขนาดใหญ่ ทั้งหมดเพื่อผลกำไรของคนไม่กี่คน โครงสร้างอำนาจรัฐมีส่วนร่วมระหว่างพ่อค้านายเงิน-นักการทหาร กำหนดวิถีชีวิตเป้าหมายของผู้คนในสังคม ชีวิตจึงป่วยไข้ทางจิต ระบบเงินสมัยใหม่ทำให้ผู้คนหลงทิศผิดทางเรื่องความหมายของความสุข ในสังคมบริโภคนิยมความสุขคือการได้จับจ่ายใช้สอยเงิน

หลายปีที่ผ่านมาผมได้ค้นคิดทดลองสร้างงานศิลปะด้วยสื่อหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นเกรยอง สีน้ำ สีน้ำมัน ปฏิกิริยาเคมี แอปเปิ้ลเนย คอนกรีต-พล เพอร์ฟอร์แมนซ์ การละคอน เขียนบทละคอน บทกวีเขียนเรื่องสั้นเขียนนิยาย ทั้งหมดก็เพื่อต่อต้าน-ต่อสู้-ส่งสัญญาณเตือนภัย เพราะผมรักชีวิตผมจึงทุ่มเทพลังของผมสร้างงานเหล่านี้ ผมพูด-แสดงออกถึงสิ่งที่ผมปฏิเสธและสิ่งที่ผมต้องการอย่างตรงไปตรงมา บาดแผลทั้งหลายที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์นี้ส่งสมตกตะกอนในความรู้สึกนึกคิดของผม ทักษะทางศิลปะของผมเป็นเพียงตัวผ่านก่อผลงานให้เกิดเป็นรูปร่าง จินตนาการของผมความไฝฝัน ความปรารถนาของผมในฐานะมนุษย์ ในฐานะสิ่งที่มีชีวิต ผมต้องการให้ทุกชีวิตมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่เฝ้าร้อนมอดไหม้ตายทั้งเป็นกับระบบบ้าอำนาจของความคิด-ความเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นสังคมนิยม-คอมมิวนิสต์-เสรีนิยม หรือคั่งลัทธิศาสนาใด ผมเชื่อในชีวิต-ธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกันอย่างประสานกลมกลืน

สุดท้าย ผมเชื่อว่าคนเรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้เพียงชั่วขณะเท่านั้น ความสับสนเรื่องทรัพย์สินส่วนตัวทำให้เกิดการยึดถือครอบครอง นี่เป็นของฉัน ฉันเชื่อมั่นมา นี่คือน้ำของฉัน นี่คือน้ำของฉัน นั่นคือน้องสาวฉัน นี่คือน้องสาวของฉัน นี่คือน้ำของฉัน นี่คือน้ำของฉัน นี่คือน้ำของฉัน ทุกคนปกป้อง

บาปเป็นศิลปินเงา รู้แต่หน้าฉาก ไม่รู้จักชีวิต
เห็นแต่ตัวผิดมนุษย์ ชี้นิ
อวดอ้างปัญญาอันไม่มีอยู่ในตน หลงอัตตา
เขาย่อมถูกกักขัง อยู่ในห้องแห่งมายลมหึมา
คับแคบหายใจไม่ไถ่ จนนตาย
Sinners are idiotic artists, know nothing but to be
money-makers; super selfish; talk too big; boast of being intellectual
but never in the head; mislead their ego.
They will be in a narrow cage of supreme stench farting,
cannot breathe unto death.